СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 134. Джерзі Сити, Н. Дж., вівторок, 23-го червня 1942. No. 134. Jersey City, N. J., Tuesday, June 23, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ в злучених державах америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею злучених держав америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

РОЗМОВИ РУЗВЕЛТА Й ЧОРЧИЛА ДЕРЖАНІ В ТАЙНІ

ВАШИНГТОН. — Уряд оточив конференцію між американським президентом і британським президентом строгою тайною. Покищо про ці безупинні конференції не видано ніякої вістки, і, звичайно, ніяка ґазета не важиться спекулювати про рішення конференцій.

На нарадах між двома державними зверхниками бувають часто чільні генерали й адмірали Злучених Держав і Британської Імперії. Ґазети догадуються, що останні сумні вісти з фронту, передовсім упадок Тобрука й важливе положення під Севастополем, мають поважний вплив на пляни, які вийдуть з нарад.

Клöкгон, спеціяльний вашингтонський кореспондент „Ню Йорк Таймсу", подає, що між британськими й американськими представниками заходить деяка різниця в справі встановлення часу щодо відкривання другого фронту. Мовляв, британський премієр побоюється, що передвчасне відкриття цього фронту може наробити Обєднаним Державам багато шкоди.

МОРСЬКІ МІНИ НОВОЮ ЗАГРОЗОЮ ДЛЯ ПЛАВБИ ПО АТЛЯНТИКУ.

ВАШИНГТОН. — Департамент фльоти подав до загального відома, що кораблям, пливаючим по Атлянтику, грозить попри небезпеку обстрілу й торпедування ворожими підводними човнами ще нова небезпека, а саме небезпека від морських мін, викинених підводними човнами.

На доказ свого твердження департамент фльоти подав факт, що недавно тому при березі Верджінії затонув від такої міни один корабель, а другий був ушкоджений.

НЕДОСТАЧА ҐАЗОЛІНИ НА СХОДІ.

НЮ ЙОРК. — Через брак ґазоліни по ґазолінових стаціях у цій околиці мешканці метрополітальної округи були поважно обмежені в своїм недільнім виїзді. Не дивлячися на спеку, нюйорчани оставали переважно дома.

Коли це не викликало поважних нарікань з боку населення, по стейті Ню Джерзі пішли нарікання на те, що через брак ґазоліни багато робітників не дістатися до фабрик праці. Через це терплять часто й фабрики, що виконують оборонні замовлення. Поважні недостачі в цьому згляді має повіт Моріс.

ДОМАГАЮТЬСЯ ЗМІН У БУДОВІ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ.

ВАШИНГТОН. — На переслуханнях перед сенатовим комітетом для морських справ виринув плян перебудови всіх більших воєнних кораблів так, щоби кожний з них міг возити на собі літаки.

Американська фльота має видати на поправу фльоти 8 біліонів долярів. Одиноким можливим обмеженням цеї поправи може бути недостача сталі. На поправи має великий вплив досвід з боїв з апонськими кораблями.

КАМПАНІЯ ЗА ЗБИРАННЯ УЖИВАНОЇ ҐУМИ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорський стейт зібрав за перший тиждень кампанії збирання старої ґуми 1,100 тон. Місто Ню Йорк само дало 391 тон. Уряд закликує мешканців ще раз обшукати свої будинки й повітря за відпадками ґуми.

ЛІКАРІ ВЖЕ ГОТОВЛЯТЬСЯ ДО ҐАЗОВИХ НАПАДІВ.

НЮ ЙОРК. — Медична дивізія Уряду Цивільної Оборони виробила плян вишколити всіх 26,000 лікарів нюйорського стейту в лікуванню осіб, що терплять від отруйних ґазів. Вишкіл почнеться за кілька тижнів. Подібний вишкіл будуть давати теж лікарям на побережу Мексиканського заливу. Для вишколу всіх лікарів у цій справі треба буде шість місяців.

НЕДОСТАЧА РОБІТНИКІВ НА ФАРМАХ.

РИВЕРГЕД (Лонг Айленд). — Рільничі урядники повіту Сафовк ствердив таку поважну недостачу робітників на фармах, що через неї пропадає багато збору вчасного гороху й суниць. Вони побоюються що в цей спосіб від цеї недостачі потерплять теж збори й інших рільничих плодів та що через це понесуть поважні шкоди фармері й припаси поживи.

СТУДЕНТИ НА ВОЄННІ РОБОТИ.

ФРІПОРТ (Лонг Айленд). — Кількасот студентів „вищих шкіл", покінчивши курси вишколу для оборони, одержать різні роботи по воєнних фабриках на Лонг Айленді. Нюйорський стейтовий плян вишколу таких робітників дозволяє ученикам викінчувати академічні курси й рівночасно приготовлятися до безпосереднього обняття роботи в якомусь житєвому промислі по одержанні дипльоми.

Японці Бомбардують Остров Ванкувер у Канаді

ОТАВА. — Міністер оборони подав до публичного відома, що в неділю, в год. 1. мін. 35 рано японський підводний човен бомбардував „Естеван Пойнт" на острові Ванкувер в канадійській провінції Британська Колюмбія. Ворог видимо хотів розбити урядову телеграфічну й радіову стацію, але не зробив їй ніякої шкоди.

ЮГОСЛАВСЬКИЙ КОРОЛЬ ТЕЖ В АМЕРИЦІ

ВАШИНГТОН. — У неділю приїхав до Америки літаком король Югославії Петро. З ним приїхав югославський міністер заграничних справ Нінчіч. Вони мають обговорити з президентом Рузвелтом і іншими американськими урядниками про те, як помогти югословянському населенні далі удержувати боротьбу проти німецьких наїзників краю.

ГОЛ ХВАЛИТЬ РОСІЙСЬКІ ВІЙСЬКА

ВАШИНГТОН. — З нагоди річниці німецького наїзду на совєтську Росію вислав Кордел Гол, секретар стейту, телеграфічне поздоровлення Вячеславові Молотові, комісареві заграничних справ у Москві, в котрім заповідає, що перед упливом ще одного року ворог переконається, як сильно він недоцінив рішучість й здібність миролюбних народів до ефективної акції.

БРАЗИЛІЯ БУДЕ РОЗБУДОВУВАТИ АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ

ВАШИНГТОН. — Бразилійські урядові фабрики літаків дістали від американського уряду контракт на виріб воєнних літаків за американськими плянами.

ТОРНАДО В ІНДІЯНІ

КОКОМО (Індіяна). — Страшне торнадо навістило цю околицю в суботу вночі. Сотки людей осталися без даху над головою. Досі найдено 4 трупи. Кілька осіб находиться у шпиталі в критичному стані.

Британці Знов Бомбардують Масово Німеччину

ЛОНДОН. — Британські літаки знов масово налітали на німецькі міста і їх бомбардували. Впродовж двох ночей запорядком дві хвилі британських літаків налітали на німецьке місто Емден і завдали йому великі шкоди. Емден має великі воєнні фабрики. При бомбардуванні британці втратили сім літаків. Крім Емдену британці тої самої ночи бомбардували північно-німецькі прибережні міста.

НІМЦІ ПРОБИВАЮТЬ ОБОРОННІ ПОЗИЦІЇ БІЛЯ СЕВАСТОПОЛЯ

МОСКВА. — Совєтські звідомлення ствердили, що німці, які вже пару тижнів безперестанку штурмують оборонні позиції Севастополя, цей раз зробили в однім місці в оборонних позиціях пролом і вбились у них клином своїх військ. Позиція досить поважна, говорять совєтські звідомлення, але не безвихідна. Всі інші місця в позиціях Севастополя вповні видержують. А ті успіхи, які осягнули німці в останніх днях, коштують їх великі втрати.

ЯПОНЦІ В КИТАЮ ХВИЛЕВО ЗДЕРЖАНІ

ЧУНКІНҐ. — Японська загальна офензива в Китаю хвилево здержана. Не звертаючи уваги на величезні сили, скупчені в провінції Кіянґсі, японці не могли в останніх днях зробити там якого небудь поступу. Китайські урядові кола говорять, що японська сила витрачується в безмірних просторах Китаю і посунення японців вперед ще не означає, що вони здобули дану територію. Бо на задах японських військ ділають тисячі китайських партизанів.

ЛЯВАЛЬ ЗБИРАЄТЬСЯ ГОВОРИТИ НА РАДІО

ВІШІ. — Французький премієр Ляваль, з нагоди другої річниці підписання перемиря з Німеччиною, задумує виголосити через радіо важну промову. Вже заздалегідь французькі ґазети; контрольовані німцями і урядом в Віші, заповідають вагу цеї промови. Правдоподібно він буде виправдувати, чому заключено перемиря, бо в останніх часах широкий французький загал чимраз виразніше починає бачити, що не була траґічна помилка французьких державних мужів.



ГРЕЦЬКИЙ КОРОЛЬ В НЮ ЙОРКУ.—Юрій II., король Греції, тішиться в Америці великою симпатією, бо відомий з своїх демократичних поглядів. Бачимо його, як прибуває до Ню Йорку, щоб і тут допомогти акції допомоги голодуючій Греції. Біля нього сидить Ля Ґвардія, мейор Ню Йорку. Обидва займають задні місця в автомобілі, а на переді є американські офіцири.

БРИТІЙЦІ ПОНЕСЛИ В ЛІБІЇ ПОРАЗКУ — ТОБРУК ВПАВ

ЛОНДОН. — Британські звідомлення ствердили, що їхні війська зазнали в Лібії прикру поразку, яка може зле відбитись на цілій лібійській кампанії. Німецькі війська здобули Тобрук і взяли в ньому чимало полонених, як теж чимало матеріялу. Німецькі звідомлення говорять, що німці взяли там 25,000 полонених, а деякі британські кола сами подвоюють те число і кажуть, що британці втратили там коло 50,000 в полоненних.

Крім того британці не вспіли знищити великих магазинів, які там були, як теж не мали часу знищити пристані і летунських майданів. Бо армія маршала Ромеля натиснула на Тобрук з такою силою, що британці були цілковито заскочені. Їхні позиції, крім того, не були ще якслід укріплені і приготовані до оборони, як це було першого разу. Все це разом до купи взявши, говорять британські кола, дозволить маршалові Ромелеві розпочати дальшу офензиву проти Єгипту. Але на єгипетсько-лібійській границі знаходяться сильні укріплення британців і після всякої правдоподібности німецько-італійські війська зустрінуть там завзятий опір. Британські кола застановляються над причиною, чому початкові успіхи британського команданта на тім відтинку, ген. Річого, не довели до остаточної перемоги над німцями, а навпаки, довели до такої поразки британців? Вони заключають, що причин є багато, але в ніякому разі причиною в цьому не є більша здібність німецького проводу. Ця поразка в Лібії, говорять далі британські кола, попсувала пляни Обєднаних Держав відносно створення другого фронту в Европі. Тепер другим фронтом мусить стати Африка, кажуть вони.

СТАФОРД КРИПС ПРО ДРУГИЙ ФРОНТ.

ЛОНДОН. — Провідник британського парляменту, сер Стафорд Крипс, заявив в парляменті, що Обєднані Держави створять другий фронт в Европі і помаширують до Берліна. Але коли це станеться — тепер не можна передсказувати. Можливо, що заки прийде до цього, ще забере чимало часу. Бо цей другий фронт не сміє відкритись без певних виглядів на вдачу. Поразка малаб катастрофальні наслідки для Обєднаних Народів.

БІВЕРБРУК ЗА ДРУГИЙ ФРОНТ.

ЛОНДОН. — Лорд Біверрук знов в прилюдній промові заявив, що Британія повинна негайно відкрити в західній Европі другий фронт. Британія до цього вже нині готова, говорив він. Вона має добре вишколену армію. А також нинішня хвиля дуже вимагає другого фронту на заході, щоб вдержати східний фронт у боротьбі, казав він.

КЕНТЕРБЕРСЬКИЙ АРХИЕПИСКОП ПРО ЕКОНОМІЧНІ СПОКУСИ.

ЛОНДОН. — Кентерберійський архиепископ виголосив через радіо промову, в якій говорив, що по війні чотири потуги, Британія, Америка, Совєти і Китай, розпоряджатимуть величезними політичними і економічними впливами. Маючи ті впливи їх буде кожночасно манити спокуса, щоб ті впливи використовувати для своїх матеріяльних користей, зі шкодою для інших народів. Вже тепер вони мусять поборювати в собі ту спосусу, говорив архиепископ і вже тепер мусять підготовляти основи для справедливого замирення.

БРИТІЙСЬКІ КАТОЛИКИ ПРО БУДУЧИЙ СУСПІЛЬНИЙ УСТРІЙ.

ЛОНДОН. — Католицькі епископи Англії видали пастирський лист, в якому описують будучий суспільний устрій, як його розуміють англійські католики. Той устрій мусить опиратись на суспільній справедливості. Кожний громадянин мусить мати конечну найменшу стопу заробітну, щоб мати пристойний рівень життя. Коли якесь економічне підприємство не може дати найнижчої конечної заплати, уряд, або якась асикураційна компанія, мусить доложити ті гроші. Ту найнижчу платню повинен заробити сам чоловік, як голова родини, без помочи жінки. Не можна допускати, щоб в одних руках накопичувалось занадто багато майна. Треба заборонювати видавництва неморальних книжок. Треба дозволити родичам, щоб їхні діти діставали таку релігійну науку в школах, якої вони собі бажають. Треба спинити засоби, що прямують до контролі уродин.

МОЛОТОВ ПРО НІМЕЦЬКУ ОФЕНЗИВУ.

МОСКВА. — Совєтський віце-премієр Молотов, виголосив через радіо з нагоди першої річниці совєтсько-німецької війни промову, в якій говорив, що німці не осягнули в Совєтах того, що собі поставили впляні. Їхні пляни цілковито помикитені, а беручи під увагу теперішнє вичерпання німецької армії, нема цілком надії для німців, щоб вони колинебудь ті свої пляни осягнули.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Щоб Не Було Терпінь...

„Як певним є що ніч наступає по дні, так теж є певним, що терпіння народів спричинюють війни", заявив у своїй балтіморській промові Сомнер Велес, підсекретар стейту. А як тільки рознеслась вістка, що до Вашингтону знову прибув на наради британський премієр Винстон Чорчил, а преса зачала порушувати здогадливі теми розговорів премієра з президентом Рузвелтом, то зараз підкреслила, що їх треба шукати теж в ось тій промові Велеса, виголошеній на передодні приїзду Чорчила. Ось і тому хочемо звернути більшу увагу на те, що сказав Велес про повоєнні відносини між народами, бо теж і те є одною з тих головних точок, які тепер обговорюються у Вашингтоні..

Велес виходить з того слушного заложення, що 28 обєднаних держав, що борються за вдержання людської свободи, не зможе поконати ніяка сила. Але зазначує, що так як обєднаними силами виграємо війну, так і треба обєднаними силами виграти мир. Людська память дуже коротка, казав Велес. І тому ми можемо по теперішній вигрі дуже скоро забути за те, що сталося по вигрі в 1918. році. А так є, що ми не можемо розбігатись. Мир потребує ще більшої кооперації ніж війна, бо без кооперації знову буде економічний хаос, безробіття і нужда. І знову будуть терпіти міліони людей, а ті терпіння бувають не менші від воєнної нужди. А що головне: з таких терпінь зроджується війна.

Велес натякнув дуже виразно й на те, що вже піднесено з хвилею приїзду Чорчила до Америки. А саме те, що Обєднаним Державам уже тепер треба покликати до життя таку міжнародню організацію, яка підготовлялаб пляни економічної повоєнної відбудови та допомоги знищеним війною краям. Ось та справа буде мабуть вирішена таки вже тепер у Вашингтоні, на нарадах між президентом Рузвелтом і Чорчилем.

Велес ще підкреслив, що до тих усіх повоєнних справ будуть застосовуватись принципи, що ввійшли в основу Атлянтійського Чартеру. Дух тих принципів можна, як нам здається, відчути найкраще з того, чим закінчив Велес свою промову. А закінчив він її такими словами президента Рузвелта: „Чоловік, що створений на подобу Божу, щоби бути свобідним, не буде вічно терпів меча гнобителів". Ось той меч, казав президент, Обєднані Держави тепер видирають з рук гнобителів. . .

Думаємо, що ось такі заяви високих урядових осіб є дійсним бальзамом на наболілі душі всіх поневолених. Ось ті слова відносяться також і до терпінь українського народу, що певно витає їх з глибини серця і з глибокою вірою, що вони здійсняться. Тим більше, що ті, що це говорять, самі не думають витягати з війни ніяких для себе користей, а тільки хочуть усунути терпіння інших та забезпечити свободу в світі.

НЕ БУЛО І НЕ Є НАМ ПО ДОРОЗІ — З КОМУНІСТАМИ

Нахабство американських комуністів української породи доходить до того, що треба усьому нашому зорганізованому громадянству звернути на нього особливу увагу і його більше не легковажити. Іде про те, що комуністи намагаються доконче бути разом з українськими людьми, як теж виступати публично разом з українськими народними організаціями. Думають, що тепер є для них добра до цього нагода. Мовляв, сам американський уряд накликає до такої спільности і сам він іде разом з Советами, то як нам в Америці не іти разом з большевиками.

В першу чергу зазначимо, що якщо підносимо це, то в тому розумінню, що тут іде нам про наші внутрішні, чисто американські справи. Отже на тому полі між нами і комуністами була завжди радикальна ріжниця. Ми завжди були і є далі, за Америку і за американський демократичний лад, який вважаємо найкращим з усіх ладів на світі. Большевики були і є іншого переконання. У них американський лад є поганий, а комуністичний добрий. У них в Америці є „капіталістичне пекло", а в Советах „комуністичний рай". У нас нарід править Америкою, а в большевиків нарід править тільки в Советах, а Америка є по їхній науці в руках капіталістів, а не народу. Ми завжди старались охороняти і обороняти американський демократичний лад, а вони його паплюжили і руйнували. Свою науку, як знаємо, ширили большевики десятками літ з питомим їм нахабством, розбиваючи не тільки проти-комуністичні віча, маніфестації чи демонстрації, але й українські народні установи. А часом то й декому голову... А таке часто бувало, головно по першій війні, в часи найбільшої большевицької дурійки. Тепер часи дещо інші. Природно, що й большевицька тактика стала іншою. Та вони самі іншими не стали.

Можна мати ріжні погляди на діяльність ріжних українських груп в Америці. Можна добачувати ріжні їхні промахи і їх пятнувати. Але назагал годі казати, щоб усі ті ріжні групи, народні організації, чи ґазети бажали свідомо шкодити Америці. Дехто з них міг допускатись навіть промахів, але це було з недогляду, нерозуміння американського способу життя і думання, а навіть і незнання, яким способом найкраще її найрозумніше можна звідси помагати визвольним змаганням українського народу, але при тому не було думки поневіряти Америкою, чи шкодити її престіжови, або її інтересам. Звичайному нашому громадянинові не могло ніколи навіть до голови прийти, щоб тим, що він допомогає поневоленому українському народови, він міг наносити якусь шкоду Америці. Це таке очевидне, що ніяк не можна тих справ інакше представляти. Наші люди не бачили теж поза Америкою ніякого іншого „раю". За те все вони мусіли від большевиків багато витерпіти, бо свого часу большевицька пропаганда так була розпаношилась, що не можна було й віча відбути, щоб його не пробували розбивати ось ті провідники „червоного раю", а ненависники американського „капіталістичного пекла". У тому часі ніхто й не згадував про фашизм, як і ніхто не чув про Гітлера, ні про те, що може повстати якийсь нацизм. Тоді йшла мова тільки про демократію і комунізм. А наші люди обороняли демократію в Америці як теж обороняли тих, що хотіли бачити перемогу демократії в Україні.

Вартувалоб так для цікавости переглянути тепер тодішні большевицькі писання про „гнилу демократію" та про те, де є місце робітникам! Читаючи її, можнаб думати, що тоді в Америці вже не було ніякого американського уряду і авторитету, а всесильним був тільки Третій Інтернаціонал. А ця большевицька дурійка тривала довгими літами. Колиж не осягнула поважніших здобутків, то тільки тому, що цей наш нарід, що зорганізований в своїх народніх організаціях, не був мовчаливим, а повів сильну протиакцію і відмежував себе від проти - американського руху і проти-демократичної ідеольогії.

Американські комуністи остали і надалі тими, чим були. Змінилась тепер тільки їхня тактика, а не ідеольогія. Не змінились теж і українські большевики. Тепер стали тільки ще нахабнішими, бо думають, що теперішні події дають їм добру нагоду влізти в українські народні організації, а ще більше в душі наших людей, щоб таким чином внести баламуту. Мовляв, тепер уже все одно, всі однаково добрі. І большевизм добрий. Ось ту роботу вони пробують робити в дуже хитрий спосіб, бо пробують прикривати її американським патріотизмом, обороною краю, продажю Военних Бондів, допомогою Росії й т. п. Та обдурювати вони можуть будь кого, але не тих українських людей, що надто добре визнаються, яка на них шкура. Наші люди були добрими американцями, а нині є ще ліпшими. І то з власного переконання, коли бачуть, що земля, що їх приняла, знайшлася в небезпеці. Вони ідуть і будуть іти разом з усіми тими американцями, що так як вони добачували в Америці добро, що любили той порядок, який тут є, та що хочуть, щоб можна було й надалі жити в Америці по амириканському, а не по большевицькому.

Наші люди брали завжди участь у ріжних американських святах чи маніфестаціях. І будуть далі брати в такий самий спосіб, як це робили без перешкод за ввесь час свого існування в Америці. І на тих маніфестаціях виступатимуть з американським прапором на переді як господарем краю, а з українським жовто-блакитним побіч нього, як символом вікової боротьби українського народу, на всіх землях і під окупантами, з насильством і гнобленням, а за людскість і свободу.

А щодо українського прапору, то є так:

Віками повівали над українськими землями і над українськими головами ріжні чужі прапори: царські, цісарські чи королівські. Були австрійські, мадярські, російські в давньому, інші в недавньому минулому, а націстівські в теперішньому. Всі вони були і є чужі, накинені українському народови силою. Тільки один є для українського народу його рідний прапор, що виявляє його світле минуле і його трагедію. Це той, з яким українські іміґранти прибували до Америки. Це жовто-блакитний прапор.

У кожного народу бувають такі, що гинуть в обороні прапора, а є і такі, що його продають за миску сочевиці, чи кидають ним у болото. І в українськім народі є такі. Та ми в Америці не даємо пронадати тому прапорови, що в його обороні гинули міліони українських людей, коли думали під тим прапором заводити на українських землях вільне життя і будувати демократичну державу.

Те, що визнає американський уряд, обовязує і нас. Це є самозрозуміле. Якуб він державу не визнав, з якою не ввійшов би у союз, ми це визнаємо. Там де виступають держави повівають їхні прапори. Це теж зрозуміле для кожного. Але де діло з народом, то це вже інша справа. Український нарід був і є під прапорами ріжних окупантських держав, але як цілість був під одним національним прапором, який сам собі вибрав. Відбирати таку святість від якогось народу може тільки нахабне насильство, груба сила. Зрікатись прапору добровільно й самочинно може тільки яничар, або нещасна жертва комуністичної чи фашистівської дурійки. Ми, американські українці, не хочемо нічим причинятись до того, щоб і тут могло дійти до такого, щоб могли знайтися яничари, що пробувалиб міняти звіздистий американський прапор на червоний, чи фашистівський. Історія з українським жовто - блакитним прапором є для нас багатомовною теж і під тим оглядом. Тому і з цього боку не хочемо мати нічого спільного з комуністами, як не маємо нічого спільного з нацистами і фашистами.

Европейські Мурини

В Европі є іще багато людей з муринською етикою, які говорять, що „добре, коли я вкраду другому жінку, але зле, коли мені хтось вкраде мою жінку". Ті европейські мурини кричать багато про справедливість, яка по війні їм має припасти. Але водночас вони сплітають петлю для інших народів, яких задумують підбивати і по старому винародовлювати. До таких европейських „муринів" належать теж і польські шовіністи.

Польська преса за границею, і то та, котра називає себе „американською", робить ще й нині багато галасу про те, що Польщі належаться її старі границі. Як це можливо, щоби Польща, котра станула перша до боротьби з німцями, що перша була роздавлена тими німцями і перша понесла такі тяжкі втрати, а тепер, в разі перемоги Обєднаних Держав, малаб не дістати назад своїх старих границь? Це булаб крайна невдячність і несправедливість, говорять польські ґазети і державні мужі.

Колиб польські ґазети і політичні кола домагались звороту старих польських границь просто в імя інтересу Польщі, то це ще можнаб розуміти. Якщоб вони пояснювали свої вимоги вирахованими інтересом, ми не обурювались би за те на поляків, а після всякої правдоподібности пробувалиб доказувати слушність, чи неслушність їхніх арґументів. Колиж поляки домагаються звороту старих ґраниць в імя справедливости, в імя високих засад, тоді вже можна кожному робити на марґінесі тих домагань свої завваги. Справедливість, це щось таке, що дотичить кожного, навіть того, котрий безпосередньо не замішаний в дану справу. Ми знаходимось у такому винятковому положенні, що посередньо замішані в цю справу. Бо багато знас вийшло з тих країв, про які Польща торгується і залишило там багато своїх кревняків та друзів. З ними нас вяже кров, вяжуть нас з ними і певні культурні традиції.

З тих то мотивів ми особливо зацікавлені „справедливістю", якої нині домагається Польща у звязку з тими краями.

Двайцять три роки тому польська армія, вивінувана аліянтами в цілі боротьби з большевиками, пішла проти малої Західньо - Української Републики. Польща тоді знасилувала найпримітивніші засади міжнародньої справедливости і по році крівавої боротьби, в якій молода українська держава, кількакротно перевищена числом і матеріялами, знищила ту державу. Це був розбій на гладкій дорозі. Це було потоптання всякої найпримітивнішої справедливости. По 23. роках поляки домагаються, щоб щераз повторено той розбій і то домагаються в імя... справедливости.

В редакційній статті з 17. червня ц. р. нюйорський „Нови Сьвят" пише: „Здаємо собі справу з розміру жертв, які ми поносимо. Віримо однак, що ті жертви не ідуть на марне. Бо коли ту війну, котра морем вогня заляла нині цілий світ, демократі зводять в імя справедливости і вольности, то в імя тої самої справедливости і вольности ми маємо право і обовязок жадати від наших союзників пошановання найсвятотніших прав польського народу. Бо лише польський нарід має право децидувати про свою долю і про свої державні границі, відповідаючі його історичним цілям і потребам".

Згадана стаття хвалиться, що поляки всіх політичних напрямків, однозгідно заявляють, що не зрезиґнують з бувших польських державних границь й в ніякому разі не допустять, щоб втратити щонебудь з тих земель, які Польща мала перед вибухом війни з Німеччиною, а з яких багато було загарбано від інших народів шляхом розбою. Всі поляки, без ріжниці політичних поглядів, нині домагаються від воюючих демократій, щоб вони санкціонували той розбій. Домагаються цього поляки в імя справедливости! Так вони ту справедливість розуміють.

Відомий польський імперіяліст Іґнаци Матушевскі, в тім самім числі „Нового Сьвяту" полемізує з одним професором Колюмбійського Університету, Дж. Т. Ренером, який обстоює думку, що німці повинні дістати по війні всі по-німецьки говорячі краї. І. Матушевскі доказує, що мова ще не є доказом, що даний нарід хоче належати до тої держави, яка тою мовою володіє. Як приклад подає він по німецьки говорячих швайцарців, яких проф. Ренер теж хотів би прилучити до Німеччини.

Виводи п. Матушевского зовсім слушні. Але водночас той сам п. Матушевскі зраджує цілковиту сліпоту й знечулення обсерваційного нерву, коли переходить до польських

(Докінчення на стороні 3-тій)

Дві Долі

Повість

ДАНИЛА МОРДОВЦЯ

23)

— А невжеж ти не знаєш, що як кого постригають у черці, то дають йому друге ймення, та тільки щоб чернецьке ймення починалось з тієж букви, як і мирське: Юрій теж що Георгій — з глаголем... От і Гедеон з глаголя починається.

Так тихесенько розмовляли поміж собою наші Запорожці, і самі собі не вірили... Із гетьмана — архимандрит!

— Це все єдино, що із тебе вийшлаб дівчина! — у рукав засміявся Пелеха.

А панночка трохи опамяталась, перехрестилась і зосталась на вколішках, шукаючи очима молоденького архимандрита.

А він вже був у олтарі. Звідки доносився дорогий їй голос:

„Прийдіте поклонімся і припадем ко Христу..."

І панночка палко, нервово припадає до холодного камяного помосту: їй здається, що вона цілує святі ніжки Христа, а сльози так і пливуть, так і ринуть із самого серця, із самої глибокости душі... Так ясно, так живо споминає вона усю ту чарівничу весняну ніч — найкращі, найдорожчі хвилини її молодого життя... Усю нічку він з нею — єдина душа, єдине серце: то він пригортає її до свого серденька, то вона притискає його до свого лона... А от і ранок... Побіліло край неба, почервоніло.. Соловейко стих... Вона у послідне припала до його і — щезла... Ні, він щез... Пішов з військом і не вертався... А там прийшла чутка — страшна, невимовно страшна чутка... Він бився з москалями і з її свояком — Сомком... Казали, що побитих, мертвих — двайцять тисяч — мертвяками Дніпро загатили... Червона крівцею козацькою вода з берегів вийшла... Аж до Запорожжа плили по воді мертві а на них орли й круки сиділи, тіло козацьке шарпали... А він сам пропав... Прийшла чутка, що він чи то у кримській, чи то у турецькій неволі... А там ще чутка... Господи! Як вона сама себе тоді не стратила, рук на себе не наложила... Або головою в ополонку, або на гиляку... Казали, буцім то бачили його мертве тіло — плило мимо Запорожа, за Чортомлик, а в грудях у його комлицька стріла, як веретено стирчала...

І вона перебула такі страшні часи — не стратила себе... Вже більш не ждала його, не виглядала, як не виглядають з домовини... Не буде вже його, не буде ніколи — не прийде... Не вернеться вже та нічка, не прийде він, не возьме з собою, не назове „своєю" Галею „своєю чорною Галочкою"... І вона перебула, усе перебула, цілий рік — рік за вічність, годину за цілі роки, хвилину за годину... Усе думала, думала... Плакала, аж поки сліз не стало... І, Боже! Поминала його у церкві, як мертвого... Щож сьогодня, отут же, у соборі, служила після обідні панахиду, і часгку за його душеньку виймала і дякон молив о спасенії душі раба Божія, на брані вбитого боярина Георгія — все йогож любого її Юрася...

І от, він вбитий, він живісінький... Так ні, це мабуть не він, це його проява, його мара... Бо якжеж він забув свою Галю, свою чорненькою Галочку — не зглянувся на неї, а пішов у черці, став архимандритом! Це не він, не він!...

— А от царські двері знов розчиняються. Панночка — цеж і була Галя — швиденько витирає заплакані очиці і дивиться, дивиться, трохи очи в неї не вискочуть... Знов показується теж видіння, таж мара — бліде-бліде, засмучене лице під сяєвом діямантів і сафірів митри. Ні, це він — він, любий, коханий Юронько... За ним дияконі, той самий, що ще вранці отут же возносив молитву за вбитого на брані боярина Георгія. Вони зупиняються перед царськими вратами. Диякон підіймаючи руку з оралем, возглашає так якось протяжно, святоповажно:

„Благослови, владико святий вход!"

„Бач, її Юрась, Юронько — владика; та владикаж — владика усеї України: і сьогобічної і тогобічної...

А на слова диякона — милий голос — його голосочок возглашає:

„Господи! Благослови вход святих твоїх!"

Боже правий! Та сеж він! Цей його голосочок у купі з гьохканням соловейка пронизував щастям її душу... Його ясні очи дивились тоді а її очи... Отсіж устонька цілували її і вона їх цілувала...

Але він не дивиться на неї, не бачить її за кадильним димом, не пізнає — і обидва з дияконом зникають в олтарі...

— Не гетьманувати йому, не конем вигравати, не буловою порядок давати, а кадилом ладаном — це саме його місце. - усміхаючись, стиха промовив до товариша Яким Яворницький.

— Звісно, — моргнув вусом Павло Пелеха.

— Якби не Сірко тоді у Січи за його не ґукнув до нас, товариства, то йому-б увесь свій вік гусі пасти.

А тимчасом митрополичий хор, мов хор янголів з неба, виливає тую душу і вимагає сльози по усьому соборові божественною кантою: „Світе тихий! Святия слави, безсмертного Отца Небесного!"

— О, світе тихий! — І Галя знов ридає, припадаючи до холодного помосту...

Так і рине, бідна, слізонькама, та не гіркими, а слізми подяки милосерному Богови за те, що не зайшло на віки її ясне сонечко, не зник на віки її „світ незаходимий"... У душу її знов проник божественний „світ тихий", і вона плаче, плаче, поки не ізійде сльозами, не розтане як віск, як свічечка перед образом...

(Дальше буде).

Домашній Фронт

Заки буде виграна війна, майже кожний з нас буде на передовій лінії; так чи інакше. Дехто з нас буде на боєвих позиціях, інші служитимуть на фронті продукційнім, ще інші на однаково важному фронті — на фармах. Буде праця для кожного і кожний буде працювати.

Це „кожний" включає і міліони чужинців, громадян чужинецького роду, муринів й інші меншинові ґрупи. Багато тисяч тих людей вже вступили до великих армій, які тримають у русі наші залізниці, горнила і фабрики, сіють збіжжя та вирощують бавовну і рубають дерева, з яких будуємо наші доми. Їх участь в демократії величезна і вони відгукнулись льояльно на заклик демократії в її тяжкій потребі.

Відколи Злучені Держави Америки почали повну кампанію за досягненням перемоги, зайшла потреба мобілізації людських сил, так само як переводиться мобілізація наших запасів — металів і матеріялів. Ця мобілізація людських сил означає, що кожна особа повинна дати свою пайку в наші воєнні зусилля. Комітет Розпреділення Людської Сили підкреслює, що ні для кого не буде виключення, що працедавці, які відмовляються приняти на працю робітників заради упередження до раси, релігії, кольору або національного походження, є в дійсности саботажниками воєнних зусиль.

Президентський Комітет Справедливого Приняття на Працю вже зробив багато, щоб покласти кінець нерозумному короткозорому упередженню проти меншинових груп у воєнних індустріях. Цей комітет постійно звертає увагу на той факт, що чужинці можуть бути приняті на працю в кожній воєнній індустрії. На воєнну працю, що провадиться секретно, чужинці також можуть бути приняті, якщо їх фабриканти дістануть на те дозвіл від департаменту війни і фльоти. Ті департаменти задовольнили більше як 90% прохань в тій справі.

Протягом наступних двох літ Злучені Держави мають збільшити армію робітників до 20,000,000 мужчин і жінок, а сільсько-господарську армію до 12,000,000, крім боєвої армії. Мусимо побільшити втрає число в наших кораблебудівельних закладах, мусимо збільшити в чотири рази число робітників на фабриках літаків і в пять разів число робітників на фабриках амуніції.

Мусимо мобілізувати кожну особу, щоби досягнути тих завдань, призначених для виробу зброї, літаків і кораблів.

Бюро індустріяльного збереження при Раді Воєнної Продукції починає кампанію за збіркою міліона тон цинових бляшок річно по домах у найбільших містах. Бюро обраховує, що 10,000 тон цини і 990,000 тон сталі можна дістати, збираючи бляшанки від харчів, які звичайно викидалися. Ця кількість цини поможе збудувати чимало нищителів та бомбовиків і сталь так само придасться.

Якщо ви живете в одному з тих 36 міст, що подані далі, то міський уряд оголосить, коли кампанія почнеться і звернеться до вас, щоб ви приготовили шинові бляшанки в такий спосіб: відріжте верх і спід бляшанки, добре вимийте зсередини і зовні, ступіть ногою на бляшанку аби стала плоскою, але не робіть того молотком. Здійміть паперову наліпку і покладіть її окремо в мішок з паперами. Збирати бляшанки будуть робітники, що забирають сміття, а може міський уряд проголосить якийсь інший спосіб. Бляшанки будуть відіслані до спеціяльних фабрик, де хемічним способом добуватимуть з них цину.

Якщо ваша родина складається з чотирьох осіб, ви правдоподібно викидаєте 36 бляшанок місячно. Це дасть досить цини для виробу двох метачів полумя, або підстави для трьох .30-калібрових машинових крісів. Якщо ви живете в місті такого розміру як Мінеаполіс і всі мешканці будуть там защаджувати бляшанки, можна буде зібрати за рік досить цини для виробу одного нищителя, 320 тяжких бомбовиків і 500 середних тенків.

Ось кілька інших прикладів, яке значіння можуть мати бляшанки в боротьбі за свободу: одна бляшанка вміщає досить цини для виробу пари далекоглядів або кількох компасів. Три бляшанки мають досить цини для виробу одної ручної ґранати. 430 бляшанок, тобто така кількість, що назбирується в пересічній хаті на протязі року, може дати досить цини потрібної при виробі 37 військових ґазових масок.

Ось ці 36 міст вибрані для кампанії збирання бляшанок: Гартфорд-Ню Бритен, Конн; Провіденс, Р. Ай.; Бостон-Спрінґфілд-Голіок і Ловел-Лоренс, Масс.; Північна частина Ню Джерзі; Ню Йорк; Рочестер, Бофало, Олбани-Скенектеді-Трой, Н. Й.; Філядельфія, Пітсбурґ і Скрентон-Вилкс-Бері, Па.; Балтимор, Мд.; Вашингтон, Д. К.; Йонґставн, Клівленд, Коломбус і Синсинаті, Огайо; Дітройт, Мішіген; Луісвил, Кентоки; Індіянополіс, Інд.; Шікаґо, Ілл.; Вілвокі, Віс.; Мініаполіс-Ст. Пол, Мінн.; Ст. Луіс, Мізурі; Денвер, Кол.; Атлянта, Джорджія; Бірмінґгем, Ала.; Ню Орлінс, Ла.; Сан Франциско, Каліф.; Сіятл, Ваш., і Портленд, Оре. Кампанія вже почалася в Гартфорд-Ню Бритен, Ню Йорку, Філядельфії і Пітсбурґу.



З НАЙВИЩОГО СУДУ ДО АРМІЇ. — Суддя Френк Морфі, зліва, залишив тимчасово Найвищий Суд у Вашингтоні, його є членом, і зголосився до армії в Форт Бенінґ, Джорджія, для відбуття шістьтижневих військових вправ. Морфі має рангу підполковника. З правого боку бачимо генерала Л. С. Алена, команданта піхоти.

Европейські Мурини

(Докінчення зо сторони 2-гої)

домагань. Від кількох місяців на сторінках згаданого „Нового Сьвяту" він в бундючних висказах домагається старих границь Польщі, разом з західньо-українськими землями, мешканці яких в переважаючій більшости не лиш не володіють тою самою мовою, що Польща, але котрі, подібно як швайцарці, довгими десятиліттями, а навіть віками боролись проти польських впливів. Подібно як швайцарці, котрих державу п. Матушевскі називає „найкращим цвітом історії людства", також українці, зокрема західні українці, створили по першій війні свою державу і боронили її до останніх сил. Знаємо добре, як ту державу і ті зусилля називали та називають поляки типу п. Матушевского. Всетаки незаперечним фактом залишається те, що та маленька держава, в яку входили не всі околиці Східньої Галичини, була пять разів менша від тодішньої Польщі і була цілковито позбавлена воєнних матеріялів. Проте вона по геройськи боролась з тодішними польськими збройними силами впродовж року і булаб тим силам не улягла, якщоб не армія Галєра, створена і вивінувана аліянтами. Пани Матушевскі можуть собі західньо-українську армію і державу називати як хочуть, але заперечити тих фактів вони таки не можуть.

Західньо- - українські землі дали знаменитий доказ, що не бажають належати до польського державного орґанізму. Польська держава, насильно включивши ті землі до себе, опісля дала ще сотки доказів, що не вміє перехилити українського народу до себе. Своїм жорстоким тиранським поступованням вона поглибила ще більше ту ворожнечу. Це вона загнала майже цілий український нарід на тих територіях в підземелля. Польська влада, своїми пацифікаціями, своїми кольонізаціями і польщенням довела до того, що підчас останньої війни українські маси поривались до розпучливих вчинків, які не виходили добре для поляків.

Польські політичні діячі типу п. Матушевского обороняють тієї політики Польщі. В цинічний спосіб вони називають ту політику „ліберальною", „вирозумілою", „свободолюбною", „демократичною". В імя міжнародньої справедливости вони домагаються від світових демократій, щоб ті дали їм щераз нагоду ту політику супроти українців і інших народностей в межах польських границь, примінювати.

Поляки можуть далі працювати по лінії свойого давнього імперіялізму. Та хай вони не надуживають слова „справедливости". Бо те слово в Америці і в справжніх демократій має глибокий зміст. Те слово є запереченням нових грабежів в Европі, запереченням нових ворожнеч поміж народами і нової різанини. Світові демократії вчинять справедливість польському народови. Той нарід дійсно терпів і терпить і йому та справедливість належиться. По війні він дістане повні права жити так, як йому до вподоби. Але ті права він не дістане на тих давних територіях, які до Польщі ніколи не хотіли належати, а дістались під польську владу тільки шляхом підбою і насильства.



З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮ КЕНСІНҐТОН, ПА.

Честь, кому честь!

Українсько греко-кат. парохія з Ню Кенсінґтон, Па. мала в українській щоденній школі іспити та роздачу свідоцтв. Брали участь учні від першої кляси до четвертої. Було чудово послухати, як вони добре й виразно говорили по українськи, коли декламували і співали. Мило було слухати, бо часом і тато цеї дитини ліпше не говорить. І як будуть родичі українського походження посилати свої діти до Рідної Школи, як це ми повинні робити, — то ті діти будуть добрими американцями, як теж знатимуть теж і українську мову та держатимуться своєї віри. Такі діти пошанують і працю старих українських іміґрантів. Те, що я бачив переконує мене про це. Тому взиваю усіх українців із цілої Америки і Канади, щоби посилали своїх дітей до своєї української щоденної школи, якщо лишень де така школа є. Тоді і книжка українська буде далі читана і заховається теж і наша церква і наш рідний обряд. Я завжди віддаю шану цим добрим родичам, що стараються передати дітям своє рідне. Тому щиро дякую пароховн цеї парохії, де є заснована українська школа. Знаю, що це є тягар для громади, а праця для пароха. Але це виплачується вдесятеро. Я був і бачив, як наші діточки говорять чисто по українськи, що і в старім краю ліпше їх не навчили, а не то в Америці. Очевидно, що говорили і англійською мовою, що аж любо було слухати. Та це вже їм лекше приходить.

Щира подяка теж і Сестрам за їх щиру і добру працю. Хай Бог їх надгородить і додасть їм сили до дальшої, щирої праці.

Іван П. Федан,
Арнолд, Па.

БАЛТИМОР, МД.

Українці в пошану американському прапорови.

З нагоди „Дня Американського Прапора", 14. червня б. р., у нас в Балтимор усі національности мали нагоду сказати коротко через радіо те, що вважають за відповідне для вшанування Американського Прапора.

Ось так мали ми нагоду почути промову представників ріжних націй. Від імені українців промовила пані Анна Чорній. Говорила ось так:

Браття і сестри українці! Днесь ціла Америка обходить Свято Американського Прапора. І ми, як добрі і льояльні американські горожане українського походження, що знайшли під американським прапором захист, волю і свободу, що дають нам змогу розвивати свої культурні цінности, безмірно за це вдячні. І днесь прирікаємо і складаємо обіт бути на завше вірними і льояльними супроти американського прапора та його захищати і обороняти перед ворогами, а в потребі і життя своє за нього віддати, бо американський прапор є нашим прапором.

У теперішній важний час ми всі українці повинні якнайбільше присвячувати часу громадським справам, щоб своєю діяльністю помогти Америці та її союзникам чимскорше перемогти ворогів і довести до справедливого і тривалого мира, якого бажають всі громадяни цього краю, як теж увесь світ.

А коли встановиться після Атлянтійського Чартеру мир і справедливість у світі для всіх народів, ми свято віримо, що і український нарід діждеться своєї Самостійної Держави на своїх рідних землях.

Молімось до Всевишнього, щоб допоміг Америці нашій прибраній батьківщині, перемогти з її правдиво-демократичним устроєм неправду і тиранію, щоб американський прапор як символ Волі і Справедливости замаяв ще вище!

Слава і честь американському прапорови!

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Справа реєстру бондів.

Українсько - американські громадяни мусять якнайбільше купувати воєнних державних бондів й мусять мати точний список того, що вже закупили. Той список треба мати вже хочби тому, щоб опрокинути злобні закиди певних людей і ґазет, які твердять, начеб українсько-американська суспільність відносилась нельояльно до зусиль Америки в цій війні. Не для пустої хвальби треба мати нам цей список, але для ствердження дійсного стану речей.

Тому всі наші орґанізації повинні подбати про те, щоб зробити такий список серед своїх членів. Комітет Відділів У. Н. Союзу обговорював ту справу на своїх зборах дня 5. червня ц. р. і прийшов до рішення, що уряди відділів в Ню Йорку повинні вислати до своїх членів карточки-квестіонарі з запитом, скільки бондів хто вже закупив, а скільки задумує закупити? В тій цілі рішено видрукувати відповідні подвійні почтові карточки, на яких вистарчить вписати лише число бонду і його ціну, та відіслати назад до секретаря відділу. Деякі відділи вже розіслали ті карточки івсі ті, що одержали їх, повинні якнайскорше їх виповнити та відіслати до секретаря.

Наші члени не повинні ніяк соромитись того, що вони закупили бонди. Дехто думає, що це пуста хвальба, коли хто говорить, що купив бонд на більшу суму і він не повинен тим величатись. Зазначуємо, що цього треба не для самохвальби, тільки для ствердження дійсного стану. Коли наша суспільність не подбає, щоб дістати за свої зусилля для війни належний кредит, хтось інший той кредит припише собі на свій кредит. Ми вже нині подибуємо в польських ґазетах, як вони вихваляються скільки то поляків вмирає за Америку, хоч багато назвищ тих ніби „поляків" є чисто українські. Другий забере кредит за нашу роботу, коли ми самі не хочемо кредиту.

Союзовий Комітет Ню Йорку обговорював на своїх зборах також справу Союзового Здвигу, що має відбутись день перед Лейбор Дей. Підготовка для цього Здвигу відбувається повним ходом. Увесь прихід з цього свята призначений на американські воєнні цілі.

Е. Л.

ПІД ОДНОЮ КОМАНДОЮ. — В боротьбі коло островів Мідвей на Пацифіку була перший раз в одних руках команда над силами армії, фльоти і маринарки. Командантом був капітан Сирил Т. Саймард з Ля Меса, Каліфорнія, найвищий ранкою старшина Фльотної Повітряної Стації.

ІКЕС ҐОВОРИТЬ ДО СЛОВЯНСЬКОЇ ДЕМОНСТРАЦІЇ.

ПИТСБУРҐ (Па.). — Головним бесідником на великанській демонстрації американських словян, що відбувся в Кенівуд Парку, був секретар внутрішніх справ Ікес; він запевняв приявних словян, котрі зібралися на параду в числі 35,000, що мир після цеї війни вічні „століття простого чоловіка".

Подібні словянські демонстрації відбулися по інших великих містах: Ню Йорк, Дітройт, Канзас Ситі, Шікаґо, Ст. Пол, Милвокі, Болтимор, Джанстави.

ГРЕЦЬКИЙ КОРОЛЬ БУДЕ ПОДОРОЖУВАТИ „ІНКОҐНІТО".

ВАШИНҐТОН. — Відбувши низку урядових функцій, грецький король Юрій Другий зняв уніформ грецького маршала й як цивільна людина збирається відбути подорож по кількох важних центрах Злучених Держав.

Жіноча Сторінка

Щоб Старчило На Довго

Ми так дуже звикли мати тут всього в брід та по пригожій ціні, що й не дуже хочеться нам вірити, щоб поза цукром та газоліною нам направду могло чогось недоставати. Навіть колиб не заходили до склепів, то переглянувши самі лиш вистави нашої бизнесової дільниці, ми подибаємо таку саму скількість та ріжнородність товарів, як у найкращих, мирних часах. І металі, і вироби з ґуми, і з вовни, — холодільні, „товстмастри", відкурювачі. Що більше: багато з цих товарів ще й сьогодня склепи виставляють на випродаж по зниженій ціні, щоб ними заохотити людей до купна. З другої сторони нам безупинно торочать, що цілий ряд предметів зникне з ринку, або що вже їх нема, та що коли маємо такі речі у себе дома — треба нам беречи їх та шанувати, щоб старчили на Бог зна як довгий час.

Не дурім себе надією — але ця остання осторога таки правдива. Може вже й за місяць чи два ми за жадну ціну не набудемо багато з цих предметів, які ще сьогодня розсілися пишно по склепових виставах. А ця позірна обильність товару на ринку, яку сьогодня мож ще підмітити — це так начеб спідна верства у скрині: як випорожнимо її — лишиться гола дошка. Хоч склепи та склади мають ще деяку скількість товарів, і з ріжних торгових причин для їх розпродажі треба їм вживати нормальних метод реклями та калькуляції цін — то по вичерпанню вже не буде чим цих запасів заступити, або найдуться вони у дуже обмеженій скількости.

З предметів хатнього вжитку найбільші обмеження діткнуть вирібництва холоділень, кухонь, машин до прання — врешті дрібніщих предметів, що працюють при помочі електрики. Їх усіх виробляється з матеріялів, які необхідні для будови тенків, літаків та інших оборонних середників, а не маємо їх у краю аж у такій скількости, щоб був „вовк ситий і коза ціла" — щоб стало на вигоди у нашій кухни та на оборону нашої свободи. А напевно нема у нас сумніву, котре з цього важніше!

Американське жіноцтво повинно бути вдячним своїй пресі за це, як пильно і вичерпуючо інформує його про справи консервування усіх предметів хатнього вжитку, що їх буде нам недоставати. „Лейдіс Гом Джорнал" присвячує цим темам місце у кожному числі, що появилося по вступленню Америки до війни. При помочи вичерпуючих описів, знимок, ілюстрацій, вчиться там читачок, як зашанувати у хаті речі, яких одиноким призначенням до війни було це, щоб вони зужвалися, бо все їх мож було заступити новими. Як направити самій та привернути для вжитку багато дрібних предметів, які звичайно у такому стані ішли на смітья — як заставити служити у двоє довше ці речі, що їх вирібництво має цілком устати на час війни.

Тому, що нема тут місця того всього переповідати — запізнаймімся хочай лиш з цим, як належить дбати про найкоштовніші предмети у нашому хатньому господарстві: кухню, холодільню та машину до прання. Кухня нищиться дуже тоді, коли дозволяємо стравам „збігати" з горшиків та вживаємо часто дуже сильного вогню. Усі части поливані треба змивати вогкою шматинкою, але аж тоді, коли цілком охолодять, бо інакше емалія почне тріскати і лущитися. Це саме станеться, коли не зітремо негайно слідів цитринового соку, помідорового або молока. Миймо пальники в воді зі содою, а для інших частей вживаймо мілкого порошку до чищення. Крім цього треба нам перечитати точно інструкції, які звичайно долучені до кухні і містять ріжні покащики та завваги. Для консервування холодільні найважнішим є, щоб ми часто її „відморожували", себто вилучували електрику кожного разу, як лід намерз більше, чим на грубість одної четвертої інча. Коли хочемо приспішити цілу роботу — вилучім мотор і наповнім шуфлядки з леду горячою водою. Але тоді, як вони зроблені зі шкла! Після цього треба цілу серединy холодільні вимити водою зі содою (1 ложка соди до печення на кварту води), а шуфлядки наповнити чистою водою. Вважаймо, щоб не розливати квасів на емалію та не накладати надто багато річей. Час від часу не забудьмо впустити пару краплин оливи у середину мотору. — Щоб машина до прання держалася довго у доброму стані треба, щоб ми лишали її чистою та сухою кожного разу, як кінчимо прання. Коли держимо її у не надто чистому бейзменті — добре прикрити її якоюсь плахтою, бо порох та саджа швидко знищить поливу та дістануться до мотору.

Ґумові шнури та части предметів бережім як ока в голові, направляючи кожне найменше ушкодження. Це саме відноситься до горшиків з алюміну та сталі, бо цих не буде на ринку поки війна. Коли розігріті — не холодім їх надто нагло, після смаження не вливаймо до них негайно води. Чистити найкраще милом та водою, бо головно для алюміну усі порошки дуже шкідливі.

Клявдія Олесницька.

MAKE EVERY PAY DAY BOND DAY
JOIN THE PAY-ROLL SAVINGS PLAN

THESE WOMEN! by Gregory d'Alessio

PUBLISHERS' SYNDICATE

A CONTRIBUTION TO VICTORY BY AMERICAN SOCIETY OF MAGAZINE CARTOONISTS

"Why, David—are you trying to say you want me to be co-owner on your War Savings Bonds from now on?"

ОХ! ТІ ЖІНКИ! — „Алеж, Дейвид! Чи ти хочеш сказати мені, що ти готов мене зробити співласником своїх воєнних щадничих бондів?"

Дитячі Іграшки

Це, що дорослій людині здається тільки дитячою забавкою, пустуванням, є для самих дітей дуже серіозною й дуже важною справою. Коли здорові діти бавляться, бігають, скачуть, сміються, кричать, вони витрачують не менш енергії, як дорослі люди при роботі. Значить, що їхня забава варта цеї енергії. Буває, що діти заняті своєю грою до того ступня, що й їсти не кваплятся. Коли при забаві почнеться суперечка, справа зараз виглядає серіозною. Доказуючи свою правду діти пригадують собі факти, покликають свідків, відкликають свідків, відкликаються до справедливости і „спортменства" противника не інакше як старі люди в політичній дискусії або в суді.

Підчас забави діти не все галасують. Коли хлопець майструє собі човник здерева, або будує хатку, або ліпить паперового змія, або струже вітрячок, або копає доріжки в піску, або коли дівчинка шиє одіння для своєї ляльки, або вирізує картинки з газети, — вони працюють усім своїм умом і концентрують всю свою увагу. Треба справді дитячої фантазії, щоби в якій небудь деревяній штучці бачити човник, коня або хату. Але чим довше хлопчина бавиться своїм мореплавством, тим більш його фантастичний човник робиться подібний до справжнього човна. Він вже не тягне куска дерева на шнурочку по підлозі, уявляючи собі, що це корабель, але шукає води, підбирає такої дощечки, щоб не потопила, вирізує її у відповідну форму, чіпляє щось наче комин, вітрило і керму, і так далі.

Відомі браття Райти, творці першого аероплану, говорили, що їх винахід розвинувся безпосередньо з тих паперових зміїв, яких вони змалку пускали. Звичайно, це виїмковий випадок, алеж правильно за забавою кожна дитина робить для себе спроби, відкриття і винаходи, вчиться практичної механіки і фізики і розвиває свій ум. Дівчатка, що бавляться домашним господарством, нібито варять, приймають гостей, годують дітей, також так серіозно роздумують над тими справами, як їхні мами.

Гуртові гри розвивають в дітей фізичну силу, сміливість, бачність, чуйність, товариську дисципліну і солідарність, прикмети, які в пізнішому віці вийдуть на користь кожній людині й громадянству.

Тому і громадянство повинно подбати про це, щоб кожна дитина мала спромогу досхочу бавитися і бавлячись розвиватись фізично і умово. То не значить, що суспільство має постачувати дітям іграшок. Для забави дітям іграшки мало потрібні і навпаки, чим більш дитина має готових, штучних іграшок, тим менш буде сама їх видумувати. Але громадянство має обовязок подбати, щоби було досить публичних городів і піль для свободної забави дітям, та щоб всі могли користуватись з них і з свого дитячого віку: щоб діти, як це ще буває, вже змалку не потребували йти до роботи, поки ще в їх не виросли і сила і ум, які за непосильною роботою розвинутись не можуть.

Г. Б. СТОВ

Коли Гаріет Бічер Стов писала повість „Хатина Дядька Томи", вона не думала, що колись її книжку перекладуть на трицять мов, та що вона займе визначне місце в світовій літературі. Довгий час ця книжка мала великий попит на книжковім ринку і ще й тепер читають її з цікавістю і плачуть над долею бідної Елізи і Дядька Томи.

„Хатина Дядька Томи" (Онкел Томс Кебин) вийшла в світ перший раз в книжковій формі в 1851. році. Від того часу розпродано її більш трьох міліонів примірників. Хіба тільки ще „Робінсон Крузо" та біблія мають таку популярність як „Хатина Дядька Томи".

Письменники і історики, які цікавляться невільництвом і цивільною війною, є тої гадки, що Гаріет Стов своєю книжкою дуже причинилась до скасовання невільництва в Америці.

Оцінюючи повість з боку літературного мистецтва, „Хатина Дядька Томи" не є архитвором. Однак в ній міститься стільки гуманности і стільки любови до понижених і поневолених, що читачі й досі читають її з захопленням і уважають одною з найгарніших повістей в світовій літературі.

Гаріет Бічер Стов написала багато інших книжок, але мало хто ними тепер інтересується. Вона дала початок типічній американській повісти. Передше американські письменники брали чужі теми і чужі типи для своїх оповідань. Вона перша взяла собі за тему американське життя з його властивим оточенням.

Гаріет Бічер Стов жила якийсь час в Синсинеті, куда втікало багато нігрів-невільників, і там вона особливо познайомилась з невільництвом. Тоді й написала вона свою повість „Хатина Дядька Томи".

В той час в американських політичних і провідних колах велась гаряча дискусія щодо скасовання невільництва і Гаріет Стов своєю повістю багато причинилась до переваги опінії за скасовання невільництва.

ТАРЗАН, ч. 586. Нурка в воду.

AS THE PIRATES CHEERED THE FINAL PLUNGE OF TARZAN'S GALLEY, THEIR OWN VESSEL SUDDENLY JERKED AND DIPPED.

THEY WERE THROWN TO THE DECK IN BEWILDERED CONFUSION.

AND THE GALLEY NOSED DOWN, AS IF SOME GIANT SPECTRAL HAND HAD REACHED UP OUT OF THE SEA TO DRAG IT BELOW!

В хвилині, як пірати тішились і сміялись, що ось ґалера Тарзана потапала, нагло їх власний корабель від чогось цілий затрясся.

Від того потрясення пірати попадали на підлогу. Вони не знали причини і їх усіх найшов великий переляк.

Це потрясення наступило від линви, яка звязувала потапаючу галеру з кораблем піратів. Ця линва тягнула тепер корабель під спід.

Немов якийсь невидимий велитень тягнув корабля під воду, хоч корабель з усіх сил опирався цій загадочній силі.